

Sprawozdanie z realizacji w 2021 r. „Wojewódzkiego
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w
Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026”

Olsztyn, 2022 r.

Spis treści:

Wykaz skrótów.....	3
Wprowadzenie.....	4
Cel szczegółowy 1: Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	10
Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 1.....	15
Cel szczegółowy 2: Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.....	16
Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 2.....	18
Cel szczegółowy 3: Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.....	19
Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 3.....	21
Cel szczegółowy 4: Podniesienie kompetencji i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.....	22
Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 4.....	23
Cel szczegółowy 5: Wzmacnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim.....	24
Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 5.....	26

Wykaz używanych skrótów:

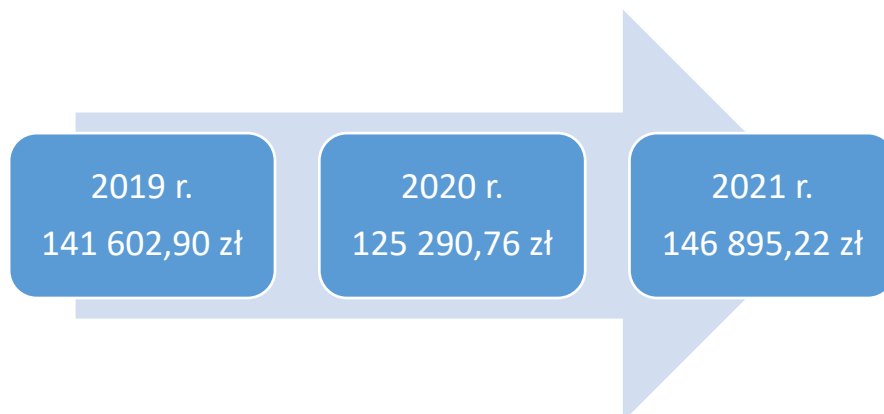
- ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
- NK – formularz „Niebieska Karta”
- PARPA-G1 – roczne sprawozdanie z działalności gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – zbieranie w ramach „Programu badań statystycznych statystyki publicznej”
- ZI – Zespół Interdyscyplinarny
- KWP – Komenda Wojewódzka Policji
- SOW – Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia
- PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
- MOPS – Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej
- GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- PPPD – Przyjazny Pokój Przesłuchań Dzieci

Wstęp

W monitorowanym okresie, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego zadania wynikające z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie realizował dwutorowo, zarówno w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026, jak i w ramach Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2021-2025.

Opracowany dokument stanowi opis najważniejszych działań realizowanych w roku 2021 w ramach Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026. Analiza danych zebranych na potrzeby sporządzenia niniejszego sprawozdania dotycząca realizacji działań w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, pozwoliła na wypracowanie wniosków i rekomendacji (w załączeniu), które posłużą poprawie jakości udzielanego wsparcia osobom krzywdzonym, jak również poprawie skuteczności oddziaływań wobec osób podejrzewanych o stosowanie przemocy. Prawidłowa realizacja działań w powyżej wymienionych obszarach dała gwarancję na zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie w naszym województwie.

W 2021 r. na działania związane z realizacją zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy przeznaczono z budżetu samorządu województwa kwotę 146 895,22 zł.

Poniżej skala zjawiska przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim, według danych uzyskanych z Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie oraz Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie.

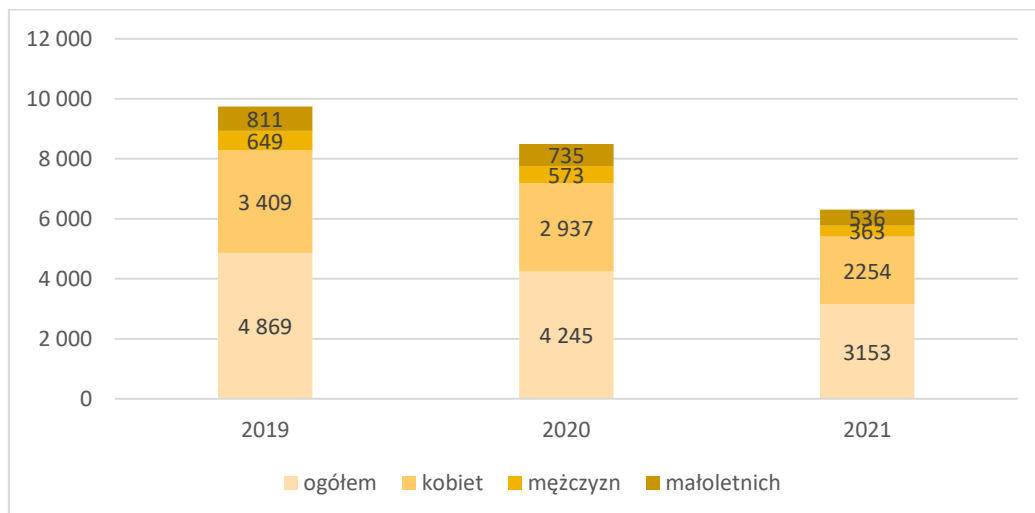
Tabela 1. Liczba wszystkich sporządzonych „Niebieskich Kart” w województwie warmińsko-mazurskim w latach 2019-2021

ROK	Liczba WSZYSTKICH Niebieskich Kart - A			Liczba Niebieskich Kart - A WSZCZYNAJĄCYCH procedurę "Niebieskie Karty"		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
OGÓLEM	4 642	3 962	3 255	3 705	3 375	2 798
w tym wypełnione przez przedstawicieli Policji	4 143	3 566	2 735	3 242	2 996	2 315
w tym wypełnione przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej	374	310	413	346	299	376
w tym wypełnione przez przedstawicieli komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	22	30	22	22	25	22
w tym wypełnione przez przedstawicieli oświaty	86	40	70	80	40	70
w tym wypełnione przez przedstawicieli ochrony zdrowia	17	16	15	15	15	15

Źródło: Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie

Na podstawie powyższej tabeli należy stwierdzić, że ogólna liczba wypełnionych na terenie całego województwa formularzy „Niebieska Karta – A” w 2021 r. wyniosła 3 255, z czego 2 798 było formularzami wszczynającymi procedurę. Należy zauważyć, że w 2021 roku utrzymała się spadkowa tendencja w ilości sporządzonych formularzy A Niebieskiej Karty.

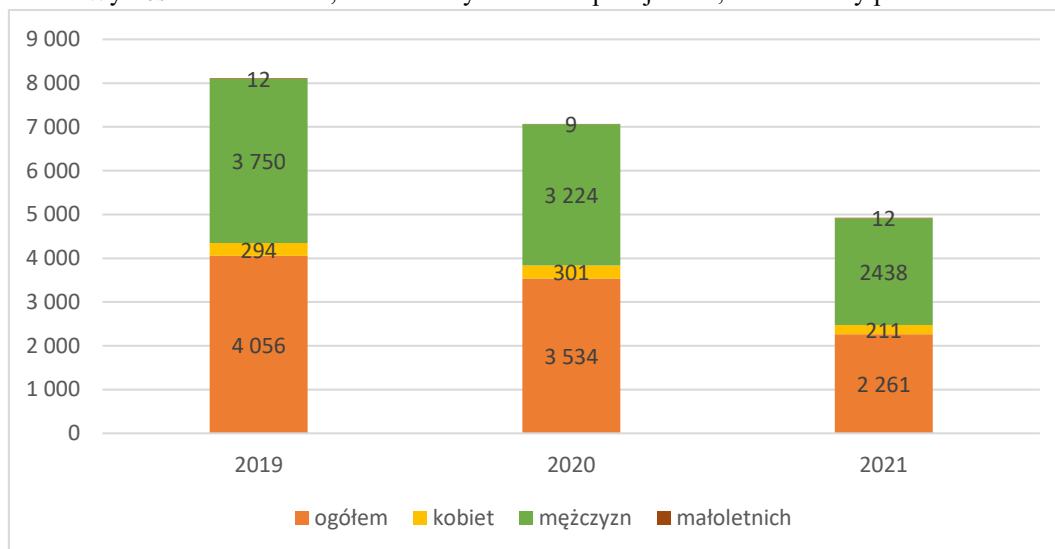
Wykres 1. Liczba osób, co do których istniało podejrzenie, że były dotknięte przemocą

Źródło: Raporty Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie za rok 2021

Podobnie jak w latach ubiegłych, największą grupę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą stanowią kobiety. W 2021 roku odnotowano 2 254 takich przypadków. Jednocześnie w 2021 roku, podobnie jak w roku 2020 odnotowano spadek liczby mężczyzn, którzy stali się ofiarami przemocy w rodzinie (spadek o 210 w porównaniu do roku 2020). Możemy zauważyć, że systematycznie maleje liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że były dotknięte przemocą.

Wykres 2. Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie

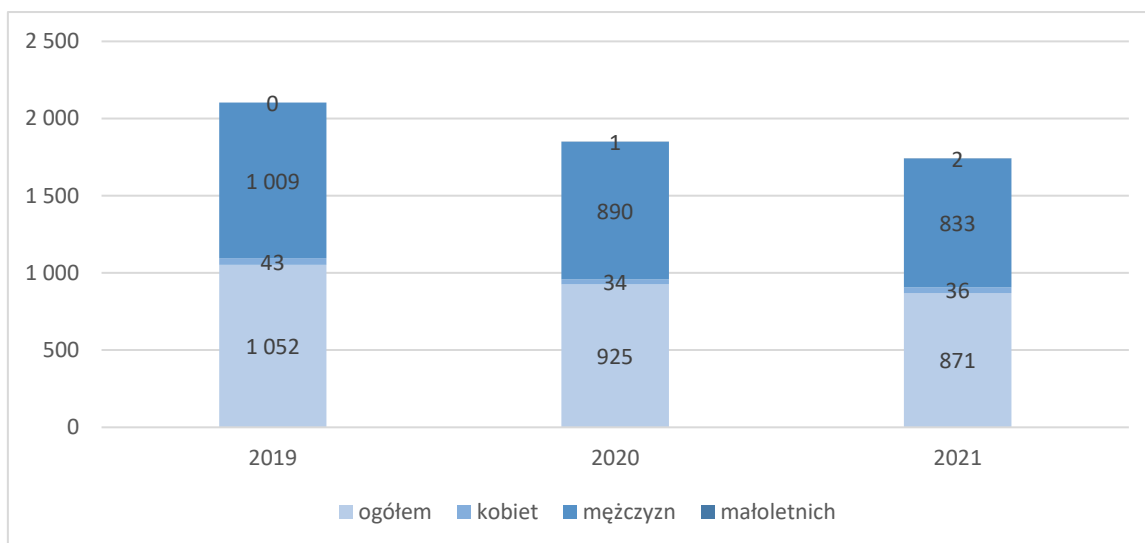

Raporty Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie za rok 2021

Źródło:

Najczęściej, podobnie jak w latach ubiegłych, przemocy wobec osób najbliższych dopuszczali się mężczyźni, których w 2021 roku odnotowano 2 438 (w 2019 r. – 3 750, w 2020 r. – 3 224). W 12 przypadkach przemocy wobec osób najbliższych dopuścili się osoby nieletnie (w 2020 roku – 9 osób nieletnich).

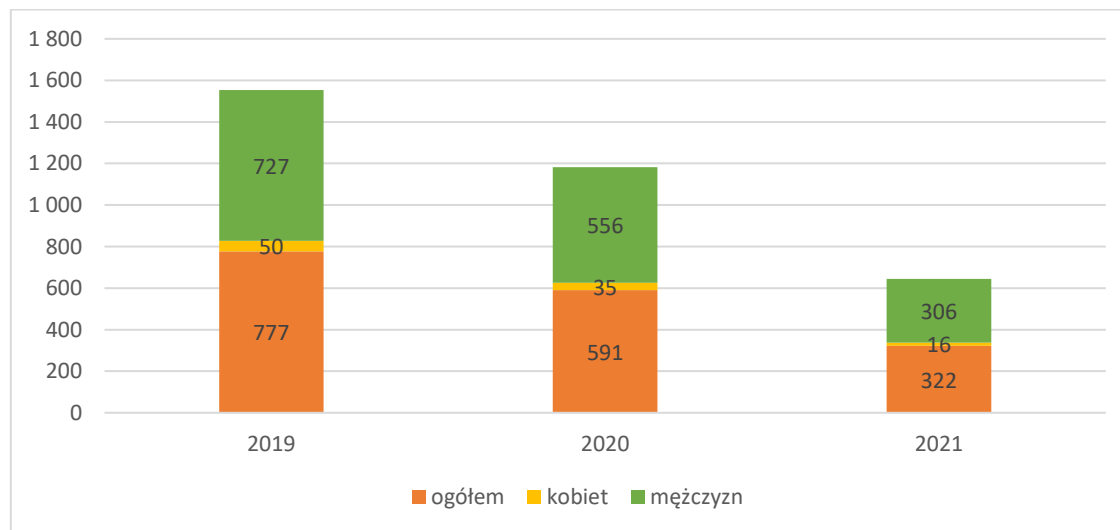
Wykres 3. Liczba zatrzymanych osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie

Źródło: Raporty Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie za rok 2021

W 2021 roku odnotowano spadek liczby zatrzymanych w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie (w 2019 – 1 052, w 2020 – 925). Nadal jednak utrzymuje się trend świadczący o tym, że to mężczyźni stanowią zdecydowaną przewagę wśród osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

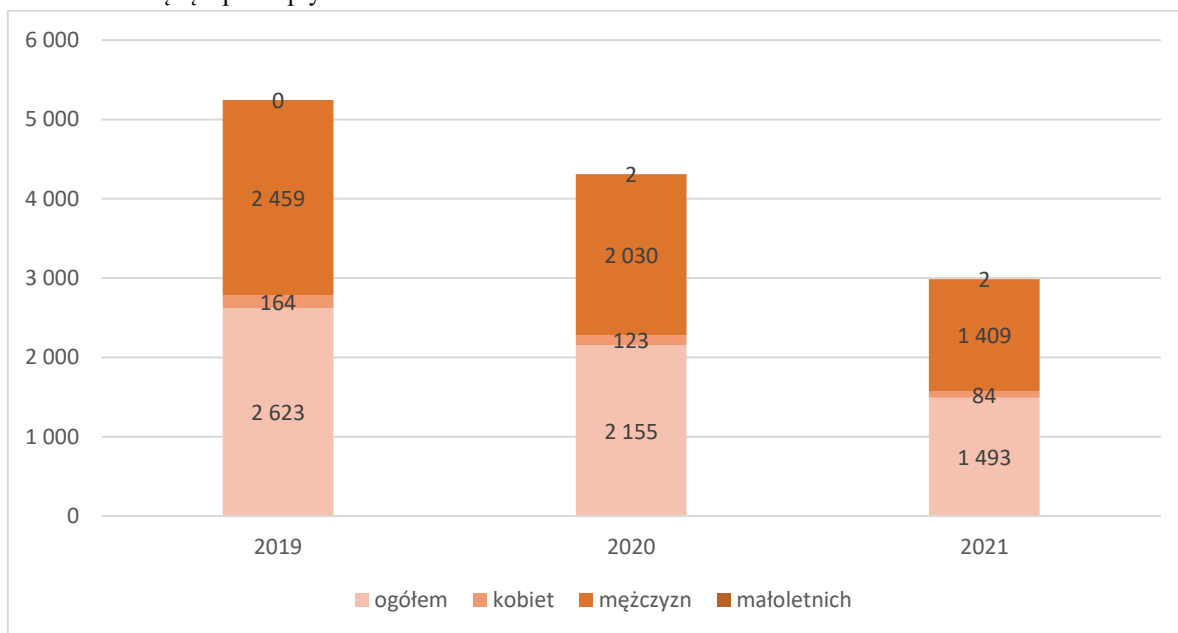
Wykres 4. Liczba osób doprowadzonych celem wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, izb wytrzeźwień, bądź innych placówek

Źródło: Raporty Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie za rok 2021

W 2021 r. możemy zauważyć duży spadek liczby osób doprowadzonych celem wytrzeźwienia do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych, izb wytrzeźwień, bądź innych placówek. Zdecydowaną większość tych osób stanowią mężczyźni.

Wykres 5. Liczba osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie będąc pod wpływem alkoholu

Źródło: Raporty Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie za rok 2021

Z analizy danych przekazanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Olsztynie wynika, iż czynnikiem przyczyniającym się do występowania zjawiska przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu. W monitorowanym okresie możemy zaobserwować systematyczny spadek liczby osób, wobec których istniało podejrzenie, że stosowały przemoc w rodzinie będąc pod wpływem alkoholu. Jednocześnie odnotowuje się nieznaczny spadek liczby nietrzeźwych kobiet podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie (spadek o 39 w 2021 r. w porównaniu do roku 2020).

Funkcjonariusze Policji, w celu udzielenia wszechstronnej pomocy osobom doświadczającym przemocy, ściśle współpracowali z podmiotami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, z miejskimi i gminnymi ośrodkami pomocy społecznej, komisjami rozwiązywania problemów alkoholowych, ośrodkami interwencji kryzysowej, powiatowymi centrami pomocy rodzinie, a w przypadku krzywdzenia dzieci również ze szkołami, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi oraz sądami rodzinnymi. Ponadto uczestniczyli w posiedzeniach zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych dla rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” oraz brali udział w szkoleniach dot. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są w oparciu o zapisy Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026, który został przyjęty uchwałą Nr 1/6/21/VI z dnia 5 stycznia 2021 r. przez Zarząd Województwa zgodnie z art. 6 ust. 6 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Program ukierunkowany jest przede wszystkim na zadania mające na celu zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim poprzez rozwój działań profilaktycznych, udzielanie profesjonalnej pomocy osobom doznającym przemocy oraz zintensyfikowanie działań ukierunkowanych na osoby stosujące przemoc. Opiera się na pięciu celach szczegółowych:

Cel 1 - Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Cel 2 - Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy;

Cel 3 - Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc;

Cel 4 - Podniesienie kompetencji i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

Cel 5 - Wzmacnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim;

Wypełniając powyższy obowiązek niniejsze sprawozdanie zostało przygotowane w oparciu o sprawozdania samorządów gminnych i powiatowych oraz ich jednostek organizacyjnych (w tym Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, Ośrodki Pomocy Społecznej i Centra Usług Społecznych), także Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, Komendy Wojewódzkiej Policji w Olsztynie oraz organizacji pozarządowych.

Dokumentami źródłowymi Programu Wojewódzkiego są:

- ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 2021 r. poz.1249);
- ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.);
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025;
- Strategia polityki społecznej województwa warmińsko-mazurskiego na lata 2021-2030.

Cel szczegółowy 1:

Zwiększenie skuteczności działań profilaktycznych, edukacyjnych i wychowawczych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego wspiera działania mające na celu zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców i opiekunów. Propaguje również działania mające na celu edukację uczniów o zagrożeniach płynących z przemocy w rodzinie, poprzez zlecenie zadań organizacjom pozarządowym w otwartym konkursie ofert. W niniejszym rozdziale zostały zawarte dane dotyczące działań podejmowanych na poziomie samorządów powiatowych i gminnych realizowanych zgodnie z założeniami Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2026, m.in. działania edukacyjne na temat zjawiska przemocy, udzielenie specjalistycznej pomocy, promowanie i wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie, współpraca pomiędzy instytucjami rządowymi, samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.

Szkoła dla rodziców i wychowawców

Według danych, uzyskanych na podstawie ankiet z lokalnych samorządów w roku 2021 program profilaktyczno-edukacyjny „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” realizowany był na terenie województwa w formie warsztatowej przez 4 powiaty i 25 gmin. Łącznie zrealizowano 67 cykli warsztatowych, w których udział wzięło 362 osoby.

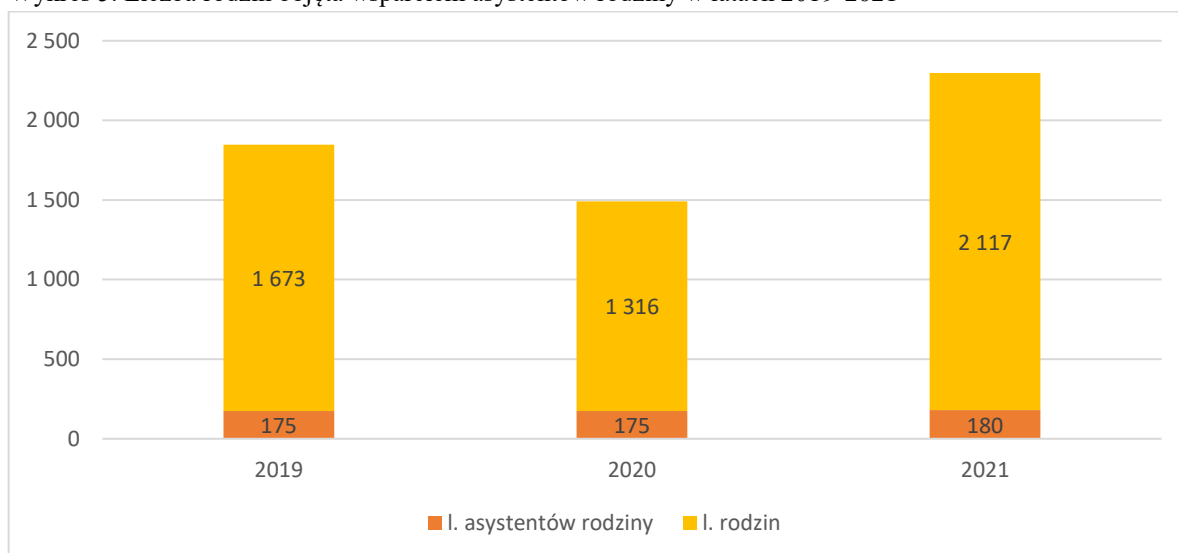
Tabela 2. Liczba powiatów i gmin realizujących program profilaktyczno-edukacyjny „Szkoła dla Rodziców i Wychowawców” w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba powiatów	5	7	4
Liczba gmin	26	15	25

Źródło: dane własne ROPS

Z uwagi na korzyści, jakie płyną z realizacji ww. programu Samorząd Województwa zaangażował się w działania informujące o możliwości skorzystania z tego typu wsparcia, poprzez rozpropagowywanie ulotek informacyjnych.

Wykres 5. Liczba rodzin objęta wsparciem asystentów rodziny w latach 2019-2021

Źródło: dane własne ROPS

Ważną rolę we wspieraniu rodzin z dysfunkcjami pełnią asystenci rodziny. W roku 2021 w województwie pracowało 180 asystentów rodziny, którzy wsparciem objęli 2 117 rodzin (w roku 2019 – 1 673 rodziny; w roku 2020 – 1 316 rodzin).

„Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłępstwem”

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego corocznie włącza się w kampanię „Tydzień Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przesłępstwem” poprzez informowanie instytucji świadczących pomoc osobom pokrzywdzonym o możliwości włączenia się w akcję. W roku 2021 tydzień ten trwał od 22 do 28 lutego i w tym czasie, wszystkie osoby potrzebujące niezbędnej pomocy prawnej, a będące ofiarami przesłępstwa, mogły uzyskać ją bezpłatnie w Sądach oraz w wyznaczonych punktach na terenie województwa. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej ww. informację zamieścił na stronie internetowej Urzędu w zakładce polityka społeczna.

Otwarty Konkurs Ofert

W ramach współpracy z trzecim sektorem, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2021, w otwartym konkursie ofert z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie zaproponował zadania do realizacji organizacjom pozarządowym, tj.:

- a) zorganizowanie w dniach 25 listopada – 10 grudnia wojewódzkich obchodów w ramach kampanii „Biała wstążka” poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet oraz tzw. „Otwartych Drzwi” dla ofiar przemocy

- b) zorganizowanie konferencji mającej na celu upowszechnianie „dobrych praktyk” w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- c) dofinansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych w szkołach oraz lokalnie, obejmujących tematykę przemocy rówieśniczej w szkołach i środowiskach lokalnych.

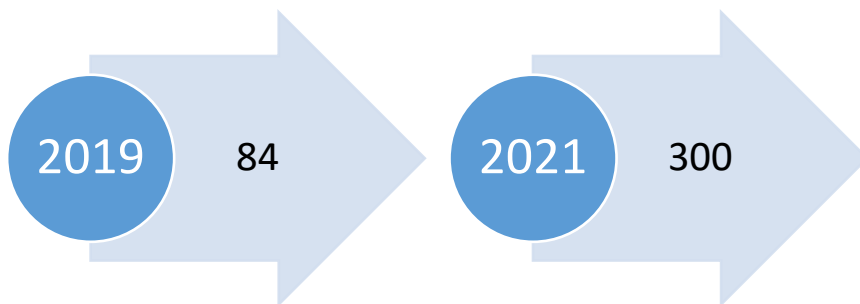
W ramach ww. konkursu zrealizowano dwa zadania:

Kampania „Biała Wstążka”

Fundacja Instytut Badań i Edukacji Społecznej otrzymała dofinansowanie na realizację zadania „zorganizowanie w dniach 25 listopada – 10 grudnia wojewódzkich obchodów w ramach kampanii „Biała wstążka” poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet oraz tzw. „Otwartych Drzwi” dla ofiar przemocy”. Fundacja wydała 10 grudnia gazetkę „Dni Białej Wstążki”, której treści do dzisiaj dostępne są dla internautów w sieci. Opublikowała również 2 artykuły w „Gazecie Olsztyńskiej” i „Dzienniku Elbląskim” oraz artykuły w wersji online na gazetaolsztynska.pl i dziennikelblaski.pl oraz na 19 serwisach miejskich (online została także opublikowana lista placówek, które włączyły się w akcję "Otwarte Drzwi"). Wszystkie treści dostępne są bez przerwy, były również promowane w mediach społecznościowych, m.in. w wydarzeniu "Pandemia przemocy – wojewódzka konferencja online" na portalu Facebook (treści dostępne są pod linkiem <https://fb.me/e/1HXYhKYHl>). Na stronie Gazety Olsztyńskiej powstała specjalna zakładka (podstrona), na której dostępne są wszystkie treści związane z kampanią "Biała Wstążka". Osiągnięta została również zakładana zmiana społeczna – dzięki kampanii mediowej informacja o formach pomocy ofiarom przemocy dotarła do mieszkańców regionu, a więc do potencjalnych ofiar i ich bliskich. Zrealizowany został przekaz, że osoby doświadczające przemocy nie są same. Publikacje uwrażliwiały również świadków przemocy, by reagowali na przemoc. Zaangażowano różne podmioty (prelegentów wojewódzkiej konferencji), by wspólnie edukować czytelników i użytkowników Internetu, że każda forma przemocy wymaga reakcji i pomocy. Gazeta "Dni Białej Wstążki" została wydana w nakładzie 16 000 egzemplarzy, ale treści były udostępnione również online, które miało zasięg 350 604 odbiorców.

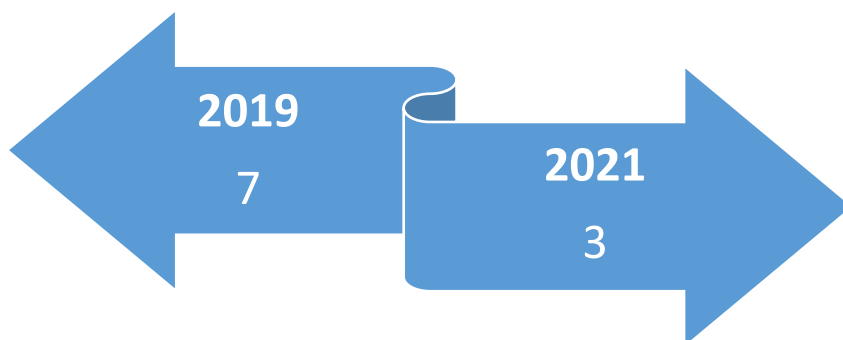
Konferencja „Biała Wstążka”

Fundacja Instytut Badań i Edukacji Społecznej z Olsztyna otrzymała dofinansowanie Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego na zadanie „zorganizowanie konferencji mającej na celu upowszechnianie „dobrych praktyk” w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie”. Konferencja on-line pod hasłem „Pandemia przemocy” odbyła się 10 grudnia i wzięło w niej udział ok. 300 osób. Poniżej liczba uczestników konferencji w roku 2019 oraz 2021. Z uwagi na pandemię koronawirusa oraz brak złożonych ofert w otwartym konkursie ofert w 2020 r., konferencja nie odbyła się.

Corocznie podczas konferencji odznaczani byli przez Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego mężczyźni, którzy swoją pracą i zaangażowaniem w niesienie pomocy kobietom pokrzywdzonym, w sposób szczególny zasłużyli na wyróżnienie.

W roku 2019 oraz 2021 wyróżnienie „Warmińsko-Mazurski Kawaler „Białej Wstążki” otrzymało łącznie 10 mężczyzn:

Akcja „Otwarte Drzwi”

Samorząd Województwa corocznie podejmuje inicjatywę pod nazwą „Otwarte Drzwi”. Każdego roku wydarzenie to planuje się w pierwszą sobotę grudnia.

W 2021 r. pismo zachęcające do włączenia się w kampanię wysłano do 250 instytucji, a 95 z nich deklarowało swój udział w akcji. W tym dniu, osoby dotknięte przemocą w rodzinie mogły skorzystać z porady psychologa, prawnika, terapeuty, dostały także możliwość założenia Niebieskiej Karty.

Warmińsko-Mazurskie Dni Rodziny

Co roku, odpowiadając na potrzebę wzmocnienia rodziny w jej prawidłowym funkcjonowaniu, przedsięwzięcie koncentruje się wokół innego aspektu życia rodzinnego i społecznego. Podczas dni podejmowane są tematy profilaktyki przeciwdziałania najistotniejszym problemom rodziny, w tym przemocy. W 2021 roku Dni Rodziny odbyły się pod hasłem „Młodość – miłość – małżeństwo – rodzina”.

Przygotowania do organizacji Dni Rodziny rozpoczynają się już w listopadzie roku poprzedzającego dane przedsięwzięcie. Wtedy to, na spotkaniu zespołu programowego, wybierane jest hasło przewodnie. Kolejne spotkania robocze odbywają się w lutym oraz kwietniu. Systematyczny kontakt z lokalnymi organizatorami oraz szeroka promocja (poprzez biuletyn wydawany dwa razy do roku i plakat) przedsięwzięcia sprawia, że każdym Warmińsko-Mazurskim Dniom Rodziny towarzyszy wiele różnorodnych inicjatyw. W 2021 roku z racji nadal panującej pandemii koronawirusa większość zaplanowanych inicjatyw odbywała się on-line. Co roku obchody Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny rozpoczynają się uroczystą Inauguracją około 15 maja. Konferencję organizuje Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej we współpracy z Radą ds. Rodzin Województwa Warmińsko-Mazurskiego i współdziałale Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego. Rokrocznie uroczystości towarzyszą wystąpienia członków komitetu honorowego oraz wykłady inauguracyjne.

Obchody Dni Rodziny kończy uroczyste Zakończenie Warmińsko-Mazurskich Dni Rodziny.

Działalność profilaktyczna Policji

W monitorowanym okresie na terenie województwa przedstawiciele różnych podmiotów, a szczególnie funkcjonariusze Policji prowadzili działalność profilaktyczno-edukacyjną w celu ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie.

Poniżej przykładowe działania podjęte w 2021 r.:

- a) Przedstawiciel KWP w Olsztynie uczestniczył w pracach Wojewódzkiego Zespołu do spraw Monitorowania „Wojewódzkiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2015-2020”. Prace odbywały się w formie konsultacji w systemie on-line.
- b) W ramach lokalnego doskonalenia zawodowego, warmińsko-mazurscy policjanci uczestniczyli w szkoleniach utrwalających wiedzę z zakresu obowiązywania przepisów dotyczących nowego uprawnienia Policji – wydania wobec sprawcy przemocy, który zagraża życiu lub zdrowiu osobie dotkniętej przemocą, nakazu natychmiastowego opuszczenia mieszkania oraz jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia;
- c) 21 warmińsko-mazurskich policjantów uczestniczyło w szkoleniu zorganizowanym przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie pt. „etapy pracy z osobami

doznającymi przemocy w rodzinie i stosującymi przemoc w rodzinie” w terminie 13-15 października, 20-22 października oraz 27-29 października 2021 r. w Giżycku.

d) W dniach 08 i 14 grudnia 2021 r. warmińsko-mazurscy policjanci uczestniczyli w organizowanej bezpłatnie w formule on-line przez Szkołę Policji w Słupsku, szkoleniu – webinarze pn. „Rola Policji w zakresie identyfikacji, ochrony i wsparcia ofiar przestępstw”. Szkolenie zostało zorganizowane w ramach projektu pn. "POWER ON - podniesienie kompetencji Policji w zakresie wsparcia ofiar przestępstw" w ramach Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, który został złożony przez KWP w Olsztynie w partnerstwie z KWP w Gdańsk, KWP Szczecin oraz Szkołą Policji w Pile.

Wskaźniki przyjęte celu szczegółowym 1

Lata	2019	2020	2021
Liczba dofinansowanych programów jednostek niepublicznych w ramach otwartych konkursów ofert, dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2	0	2
Liczba kampanii	3	2	2
Liczba uczestników konferencji, paneli, szkoleń organizowanych przez Samorząd Województwa lub we współpracy z innymi podmiotami	204	189	420

Cel szczegółowy 2:

Zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie i zwiększenie dostępności pomocy.

Od wielu lat Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego inicjuje i dofinansowuje tworzenie w województwie „Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci”. PPPD to miejsce pozwalające na bezstresowe przesłuchanie osób pokrzywdzonych, zwłaszcza gdy są nimi osoby małoletnie lub też dorosłe ofiary przestępstw szczególnie wrażliwych. Celem tworzenia takich pokoi jest zapewnienie dziecku przyjaznych warunków. Jest to miejsce nastawione na potrzeby dziecka, takie które zminimalizuje stres związany z rolą świadka bądź uczestnika rozprawy sądowej i ułatwi uzyskanie od dziecka wiarygodnego materiału dowodowego podczas przesłuchania.

Działalność ww. pomieszczeń jest corocznie monitorowana. Obecnie w województwie funkcjonuje ich 18, z czego utworzenie 12 było inicjowane i wspierane finansowo z budżetu województwa warmińsko-mazurskiego.

Poniższe zestawienie obrazuje stan wykorzystania tych pomieszczeń w latach 2019-2021.

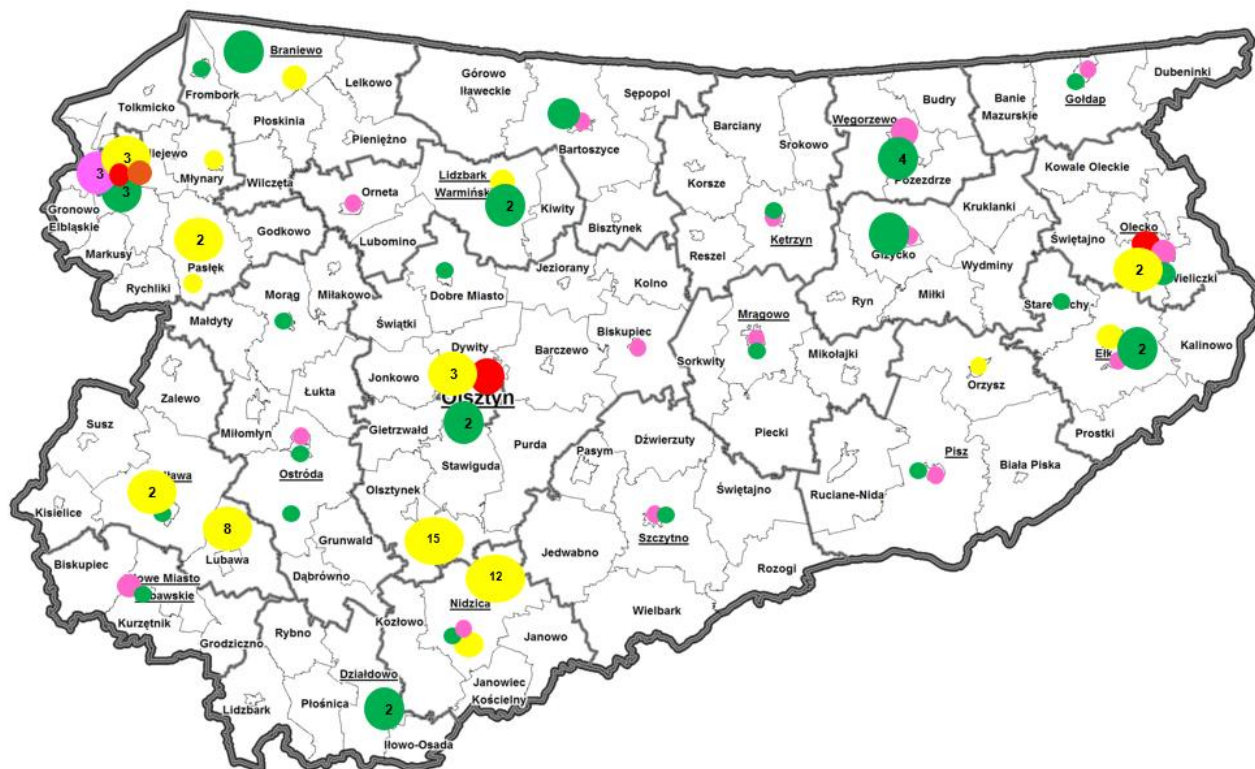
Tabela 3. Funkcjonowanie „Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci” w województwie warmińsko-mazurskim

Rok	Liczba działających Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci	Liczba przeprowadzonych przesłuchań (policyjnych, prokuratorskich, sędziowskich)	Liczba posiedzeń składu sędziowskiego	Liczba przeprowadzonych badań (psychologicznych, pedagogicznych, innych)	Liczba sesji terapeutycznych (w godzinach)
2019	17	389	276	207	981
2020	18	395	293	145	626
2021	18	422	272	52	188

Źródło: opracowanie własne – dane za rok 2021 uzyskane z placówek prowadzących „Przyjazne Pokoje Przesłuchań Dzieci”

Analizując powyższą tabelę możemy zauważyć niewielki wzrost liczby przesłuchań przeprowadzonych przez funkcjonariuszy policji, prokuratorów i sędziów. Równocześnie prawie trzykrotnie, w porównaniu do 2020 r., spadły liczby przeprowadzonych badań. Również liczba godzin sesji terapeutycznych spadła ponad trzykrotnie.

Mapa 1: Rozmieszczenie dostępności pomocy w województwie warmińsko-mazurskim

- - Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie
- - Ośrodki pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem
- - świetlice środowiskowe
- - Przyjazne Pokoje Przesłuchań Dzieci
- - Ośrodki Lecznictwa Odwykowego

We wszystkich powiatach województwa warmińsko-mazurskiego funkcjonują placówki, w których osoby uwikłane w przemoc oraz uzależnienia mogą uzyskać pomoc.

W 2021 r. wsparcie można było otrzymać w:

- 3 Specjalistycznych Ośrodkach Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- 1 Ośrodku pomocy dla osób pokrzywdzonych przestępstwem;
- 53 świetlicach środowiskowych;
- 18 Przyjaznych Pokojach Przesłuchań Dzieci;
- 33 Ośrodkach Lecznictwa Odwykowego.

Utworzenie Wojewódzkiej Grupy Roboczej ds. funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych

Zespół Interdyscyplinarny działa na mocy ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz towarzyszących jej regulacji prawa miejscowego. Podstawowym zadaniem zespołu interdyscyplinarnego jest realizacja działań określonych w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, a także integrowanie i koordynowanie działań podmiotów działających na rzecz ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W lipcu 2021 r. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zaprosił osoby zajmujące się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim do udziału w pracach wojewódzkiej grupy roboczej ds. funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych. Utworzenie ww. grupy miało na celu umożliwienie wymiany doświadczeń – „dobrych praktyk” oraz opracowanie jednolitego modelu pracy ZI w województwie warmińsko-mazurskim. Do udziału w grupie zgłosiło się 76 osób z terenu całego województwa. Podczas pierwszego posiedzenia w formie on-line, które odbyło się 25 listopada 2021 r., omówiono zmiany prawne dotyczące ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz najczęstsze nieprawidłowości popełniane podczas pracy zespołów interdyscyplinarnych i grup roboczych a także zaprezentowano korzyści płynące z realizacji programu rekomendowanego „Szkoła dla rodziców i wychowawców”.

Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 2:

Wskaźniki	w latach		
	2019	2020	2021
Liczba utworzonych „Przyjaznych Pokoi Przesłuchań Dzieci” w powiatach	17	18	18
Liczba przeszkolonych osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	119	120	120

Cel szczegółowy 3:

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych i edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej systematycznie zwraca się do gmin z pytaniem w jaki sposób realizują ramowe programy: ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy w rodzinie. Najczęściej pojawiającymi się odpowiedziami są, m.in.:

- kierowanie do PCPR,
- prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc,
- prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie,
- kierowanie do punktu konsultacyjnego, kampanie edukacyjne, wsparcie psychologiczne, pomoc prawna,
- opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Z danych przekazanych przez Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie wynika, że w 2021 roku powiaty kętrzyński i olsztyński realizowały program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

Tabela 4. Liczba osób uczestniczących w programach psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim

Powiat	Liczba osób korzystająca z programu					
	2019		2020		2021	
	Rozpoczęło	Ukończyło	Rozpoczęło	Ukończyło	Rozpoczęło	Ukończyło
kętrzyński	-	-	5	3	5	5
olsztyński	13	13	10	10	12	12
Razem	13	13	15	13	17	17

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie

W obu powiatach program ukończyli wszyscy, którzy do niego przystąpili, co daje większą szansę na budowanie świadomości dot. przemocy i na minimalizowanie tego zjawiska. W monitorowanym okresie możemy zauważyć, że liczba osób przystępujących do programu utrzymywała się na podobnym poziomie.

W 2021 r. programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie realizowało 16 na 21 powiatów (w tym 2 miasta grodzkie – miasta na prawach powiatu).

Zadania nie realizowało 5 powiatów: braniewski, giżycki, mrągowski, ostródzki i szczycieński.

Powody nierealizowania zadania ustawowego Warmińsko-Mazurski Urząd Wojewódzki w Olsztynie bada podczas kontroli. Powiaty prowadziły działania informacyjno-rekrutacyjne, ale pomimo tych działań, nie udało się zrekrutować osób do programu. Podstawową przyczyną jest brak potencjalnych uczestników – nawet jeśli jakiś podmiot (np. zespół interdyscyplinarny, ops) skieruje osobę do programu, to musi ona wyrazić zgodę na uczestnictwo, chyba, że ma nałożony przez sąd obowiązek probacyjny w postaci obowiązku uczestnictwa w programie, co niestety występuje bardzo rzadko. Poza tym, w jednym przypadku, powiat nie realizował zadania, ponieważ nie udało mu się pozyskać specjalistów do jego realizacji – nikt nie zgłosił się do ogłoszonego konkursu ofert na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych.

Obowiązek realizacji programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie określony został przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Programy te stanowią część całego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz uzupełniają formy interwencji prawnej i administracyjnej podejmowanej wobec sprawców. Podstawowym celem tych wszystkich działań jest powstrzymanie sprawców i zakończenie przemocy w rodzinie. Instytucje i organizacje realizujące programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie, tworzą system monitorowania zachowania związanego z przemocą u osób uczestniczących w programie, w trakcie trwania programu i do 3 lat po jego zakończeniu oraz współpracują z instytucjami i organizacjami prowadzącymi programy przeciwdziałania przemocy i pomagania ofiarom przemocy w rodzinie.

Tabela 5. Liczba osób uczestniczących w programach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w województwie warmińsko-mazurskim

Powiat	Liczba osób korzystająca z programu					
	2019		2020		2021	
	Rozpoczęło	Ukończyło	Rozpoczęło	Ukończyło	Rozpoczęło	Ukończyło
bartoszycki	8	6	-	-	7	7
braniewski	0	0	4	4	-	-
działdowski	38	35	36	36	40	35
m. Elbląg	10	9	10	6	10	5
elbląski	8	5	8	6	8	4
elcki	18	13	27	15	25	18

giżycki	0	0	-	-	-	-
gołdapski	6	6	5	5	5	5
iławski	51	48	56	51	56	36
kętrzyński	22	15	13	4	6	4
lidzbarski	0	0	-	-	10	10
mragowski	5	3	-	-	-	-
niedzicki	8	8	9	8	7	6
nowomiejski	6	6	-	-	6	4
olecki	14	7	3	2	3	3
m. Olsztyn	15	10	17	10	12	10
olsztyński	100	100	100	100	79	79
ostródzki	0	0	-	-	-	-
piski	11	6	6	3	8	4
szczycieński	0	0	-	-	-	-
węgorzewski	9	6	9	7	6	4
Razem	329	283	303	257	288	234

Źródło: Wydział Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie

W powiatach bartoszyckim, gołdapskim, lidzbarskim, oleckim oraz olsztyńskim program ukończyły wszystkie osoby, które do niego przystąpiły. W monitorowanym okresie możemy zauważyć, że liczba osób przystępujących do programu z roku na rok maleje. Programy nie są realizowane we wszystkich powiatach, co powoduje, że nie wszyscy zainteresowani lub kierowani do programów mają możliwość skorzystania z nich. Na skuteczność programu w największym stopniu wpływa motywacja uczestników do zmiany i przekonanie o możliwości wprowadzenia zmiany w swoim zachowaniu. Dlatego też praca nad motywacją sprawcy przemocy jest jednym z kluczowych elementów programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych.

Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 3:

Wskaźniki	w latach		
	2019	2020	2021
Liczba osób uczestniczących w programie korekcyjno-edukacyjnym	329	303	288
Liczba osób po przebyciu programu korekcyjno-edukacyjnego, które powróciły do stosowania przemocy	12	13	14

Cel szczegółowy 4:

Podniesienie kompetencji i doskonalenie umiejętności osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego inicjuje i dofinansowuje szkolenia dla osób pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Szkolenia dla członków zespołów interdyscyplinarnych

W roku 2021 Samorząd Województwa wspierając samorządy gminne w realizacji zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie przygotował w październiku 3-dniowe szkolenie warsztatowe, przewidziane dla członków i kandydatów do zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Szkolenie odbyło się w trzech 13-15, 20-22 oraz 27-29 października 2021 r. i miało charakter interdyscyplinarny. Wśród uczestników byli przede wszystkim: pracownicy socjalni, członkowie gminnych komisji RPA, asystenci rodziny, policjanci, kuratorzy sądowi i zawodowi. Łącznie wzięło w nim udział 120 osób. Szkolenie obejmowało 24 godziny dydaktyczne w 6 grupach warsztatowych po 20 osób. Udział w szkoleniu pn. „Etapy pracy z osobami doświadczającymi przemocy w rodzinie i stosującymi przemoc w rodzinie” w Giżycku zakładał zdobycie lub pogłębienie wiedzy przez uczestników w następujących obszarach:

- Przemoc w rodzinie – charakterystyka zjawiska, formy przemocy (3h)
- Diagnozowanie oraz procedura postępowania w sytuacji występowania przemocy w rodzinie (3h)
- Warsztaty – portret psychologiczny sprawcy przemocy. Diagnoza przyczyn występowania ze strony sprawcy zachowań przemocowych (3h)
- Wczesne wykrywanie syndromu dziecka krzywdzonego. Dziecko krzywdzone – symptomy, rozpoznanie i postępowanie (3h)
- Portret psychologiczny osób doświadczających przemocy (3h)
- Mechanizmy psychologiczne występujące w relacji ofiara – sprawca przemocy (2h)
- Warsztaty – zasady skutecznej pomocy osobom krzywdzonym (2h)
- Diagnoza potrzeb członków rodziny z problemem przemocy – w tym osób doświadczających przemocy, dzieci i osób stosujących przemoc. Opracowanie systemu wsparcia rodziny (3h)
- Udzielanie wsparcia i pomoc psychoterapeutyczna, prawna, socjalna, pedagogiczna, z zachowaniem zasad podmiotowości i dobrowolności w korzystaniu ze środków oddziaływania. Monitorowanie sytuacji rodzin z problemem przemocy (2h)

Szkolenie przeprowadziły dwie trenerki z Psychologicznego Centrum Szkoleniowo Terapeutycznego Acceptus z Lublina. Zajęcia warsztatowe przebiegały wg uzgodnionych wcześniej bloków tematycznych metodami interaktywnymi, z nastawieniem na przekazanie doświadczeń praktycznych i pochodzących z własnej pracy zarówno prowadzących i uczestników. Prowadzące posiadały bogaty staż w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także doświadczenie w charakterze szkoleniowca.

Wykres 6. Szkolenia przewidziane dla członków i kandydatów do zespołów interdyscyplinarnych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie zrealizowane w latach 2019-2021

Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 4:

Wskaźniki	w latach		
	2019	2020	2021
Wzrost liczby przeszkolonych osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	120	119	120

Cel szczegółowy 5:

Wzmacnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim.

W ramach współpracy z trzecim sektorem, Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w roku 2021, w otwartym konkursie ofert z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, proponował zadania do realizacji organizacjom pozarządowym, tj.:

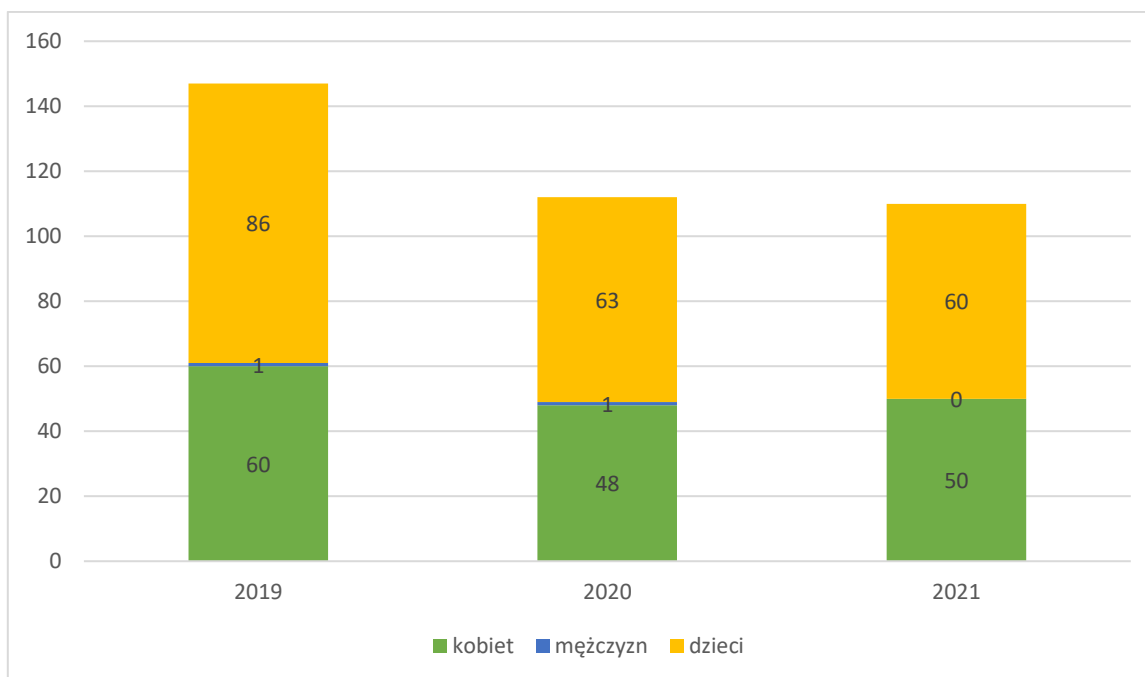
- 1) zorganizowanie w dniach 25 listopada – 10 grudnia wojewódzkich obchodów w ramach kampanii „Biała wstążka” poświęconej przeciwdziałaniu przemocy wobec kobiet oraz tzw. „Otwartych Drzwi” dla ofiar przemocy;
- 2) zorganizowanie konferencji mającej na celu upowszechnianie „dobrych praktyk” w zakresie skutecznych metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 3) dofinansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży realizowanych w szkołach oraz lokalnie, obejmujących tematykę przemocy rówieśniczej w szkołach i środowiskach lokalnych;

Samorząd Województwa przeznaczył na ten cel 30 000 zł. Realizacja dofinansowanych zadań została opisana na stronie 12 i 13.

Działalność Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

W styczniu 2022 r. została wysłana ankieta do Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w Olsztynie, Olecku oraz Elblągu.

Wykres 8. Liczba osób umieszczonych w Specjalistycznych Ośrodków Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Źródło: Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie

Działające na terenie Województwa Warmińsko-Mazurskiego Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie w roku 2021 udzieliły pomocy łącznie 110 osobom, w tym 60 dzieci.

W monitorowanym czasie najczęściej zgłaszanymi problemami przez Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia były: trudności w pozyskiwaniu kadry specjalistycznej (pedagogów, psychologów oraz pracowników socjalnych), niewystarczające środki finansowe na bieżące funkcjonowanie SOW, brak mieszkań chronionych dla osób opuszczających SOW, utrudnione usamodzielnienie matek z uwagi na zbyt małą liczbę miejsc w żłobkach i przedszkolach, brak miejsc pracy, przedłużające się terminy spraw sądowych, trudności w pozyskaniu lokalu mieszkalnego przez klientów SOW, niewystarczające oddziaływania na osoby stosujące przemoc, trudności w eksmitowaniu sprawcy z mieszkania zwłaszcza w sytuacji przemocy emocjonalnej, brak systemowej pracy z rodziną. Dodatkowo wskazywano na trudności w związku z panującą na terenie kraju pandemią koronawirusa – ograniczono korzystanie ze wsparcia SOW, zawieszono lub ograniczono spotkania Zespołów Interdyscyplinarnych, Sądów, szkół oraz MOPS/GOPS.

Specjalistyczne Ośrodki Wsparcia dobrze oceniają współpracę z instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Wskazywano na szybką wymianę istotnych informacji z instytucjami pomocy społecznej oraz Sądami i Kuratelą, Policją, Zespołami Interdyscyplinarnymi.

Wypracowanie propozycji procedur postępowania w zakresie realizacji zadań szczegółowych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

Pełnomocnik Zarządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego ds. wdrażania Wojewódzkiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych uczestniczył na bieżąco w pracach i posiedzeniach Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie przy Wojewodzie Warmińsko-Mazurskim. Zespół ten skupia przedstawicieli różnych instytucji i organizacji w województwie zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Prace Zespołu skoncentrowane są między innymi na wypracowaniu procedur działań, które usprawnią system przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Wskaźniki przyjęte w celu szczegółowym 5:

Wskaźniki	W latach		
	2019	2020	2021
liczba gmin i powiatów włączających się w Dni Walki z Przemocą „Biała Wstążka” i „Otwarte Drzwi”	63	45	95
liczba konferencji, szkoleń i spotkań poruszających temat przeciwdziałania przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim	3	2	5